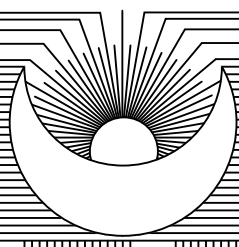
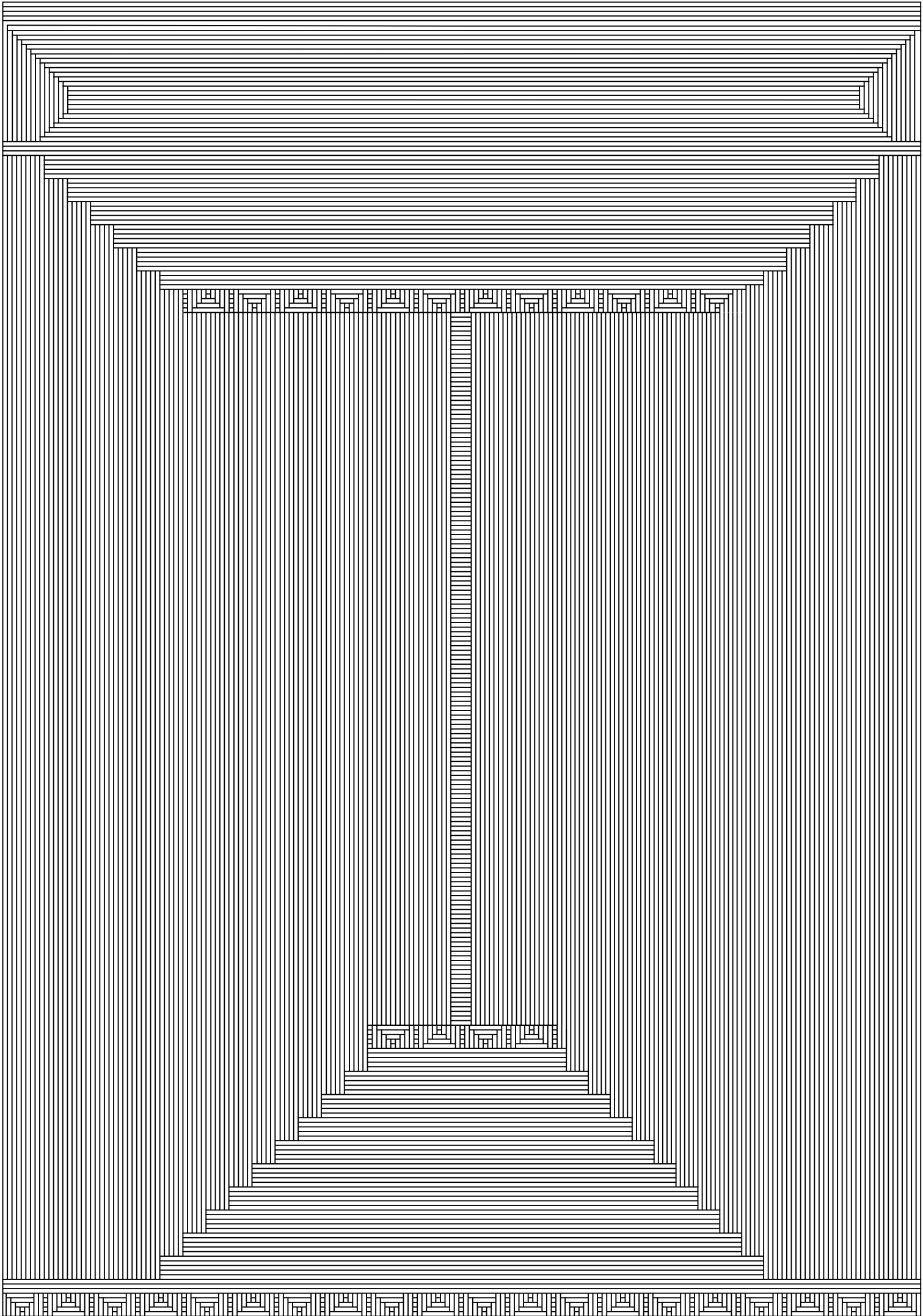

HERVÉ ABBOTT
QUARTAL 1 2011

2011

HET JURYRAPPORT

Bekendmaking van de winnaar op dinsdag 25 oktober 2011, tijdens de uitreiking in het Nederlands Fotomuseum in Rotterdam.

DE JURY

Dit jaar mocht de jury van het Steenbergen Stipendium een nieuw jurylid verwelkomen: fotograaf Koen Hauser is vol enthousiasme begonnen aan zijn vier jaar durende taak als jurylid. Dit jaar was Colette Olof, curator bij Foam er weer bij. Met de lichting 2010-2011 neem ik helaas afscheid als juryvoorzitter. Het is een fantastische eer om vier jaar lang te speuren naar het talent dat op de kunstacademies aanwezig is en ik wil de Steenbergen Stichting daarvoor hartelijk danken. Daarnaast ben ik blij dat met het opheffen van de Fotoprijs waarin Nikon, Bond van Verzekeraars en het Steenbergen Stipendium samenwerkten, de Steenbergen Stichting haar activiteiten heeft continueren. Het blijft van belang, juist in deze tijd van een veelheid aan fotografieprijsen, geconcentreerde aandacht te besteden aan het werk van jonge makers die hun ziel en zaligheid leggen in hun eindexamen.

DIT EINDEXAMENJAAR

Elk jaar bezoekt de jury *die* geaccrediteerde kunstacademies, die een aparte richting fotografie hebben. Dit zijn: De Koninklijke Academie van Beeldende Kunsten Den Haag, Academie voor Kunst en Vormgeving St. Joost, AKI Enschede, Gerrit Rietveld Academie Amsterdam en de HKU Utrecht. Dit jaar studeerden opnieuw negentig studenten af, gelijk aan vorige jaar.

Het is lastig algemeen geldende selectiecriteria te formuleren omdat het te beoordelen werk uiteenloopt van documentaire tot autonoom, van portretfotografie tot conceptueel werk. Ook wat betreft thematiek, stijl, materiaal en techniek is het werk zeer divers. Toch is het belangrijk toch iets te zeggen over de criteria.

Speciaal aan het Steenbergen Stipendium is dat een professionele jury de tijd krijgt om de academies persoonlijk te bezoeken en al het werk ter plekke te bekijken. Het is voor de jury dan ook van belang dat de presentatie van het werk moet kloppen en tot in de puntjes is verzorgd. Daarnaast verwachtten wij eigenheid en hopen we in een afstudeerproject de aanzet te kunnen ontdekken tot een zeer eigen beeldtaal en werkwijze. Dit betekent ook dat uit het werk moet af te lezen zijn dat er goed is nagedacht over de manier waarop vorm en inhoud in het werk bij elkaar komen. Het liefst is dit ook doorgevoerd in de presentatie.

Bovenal is het belangrijk dat het werk bij een onuitwisbare indruk moet maken en weken later nog boeit, verrast, ontroert, overtuigt, prikkelt of irriteert. Onze jaarlijkse ronde resulteerde in een long-list die bestond uit twaalf personen. Het is natuurlijk interessant te horen welke mensen op de long-list stonden maar het om uiteenlopende redenen niet hebben gehaald maar daar gaat het vanavond niet om. Wellicht een idee om daar in de toekomst eens wat uitvoeriger bij stil te staan. Toch blijft het opvallend hoe snel talent boven komt drijven. De vanavond genomineerden kwamen stuk voor stuk op onze individuele lijstjes voor en we hoefden geen compromissen te sluiten. Voordat ik in ga op de genomineerden eerst wat algemene opmerkingen.

De jury constateerde dat er in vergelijking met vorige jaar en met hier (de vanavond genomineerden) en daar (een aantal mensen van onze long-list) een uitzondering geen sprake was van een uitzonderlijk hoog niveau.

STENDBOEN STENDBOEN

Na het bijzondere enthousiasme van vorige jaar staat de jury nu weer met beide benen op de grond. Het niveau was goed maar niet bovengemiddeld. Als altijd veel aandacht voor persoonlijke fascinaties en zoektochten. Daarnaast een groot aantal studenten die het medium fotografie onderzoeken. De maatschappelijke betrokkenheid zit voornamelijk in persoonlijke verhalen die staan voor grotere maatschappelijke ontwikkelingen.

DE KUNSTACADEMIES

Zoals gebruikelijk eerst aandacht voor de afzonderlijke academies.

AKI/ArtEX Hogeschool voor de Kunsten (Enschede): De laatste jaren viel het niveau in Enschede tegen maar zoals vorige jaar beloofd, reisde we zoals het een professionele jury betaamt met een open blik af naar Enschede. En hoe fijn: hoewel er erg weinig mensen afstudeerden zat er een iemand bij waarover wij erg enthousiast waren. Helaas heeft zij de shortlist niet gehaald maar het geeft het jurylid weer vertrouwen.

Gerrit Rietveld Academie (Amsterdam): Vorige jaar was er bij de Rietveld veel aandacht voor de tentoonstelling als geheel en de combinaties van werk van de verschillende studenten. Dit jaar was de tentoonstelling als geheel minder spannend. Ook maakte het werk van de studenten de tongen minder los dan voorafgaande jaren. Iets braver en minder experimenteel, leek het.

Hogeschool voor de Kunsten (Utrecht): Bij de HKU was er sprake van een constant kwaliteitsniveau zonder enorme uitschieters. Zo positief als vorige jaar was de jury niet. Maar dit is zoals eerder gezegd meer een algemene opmerking. De publicatie was net als bij de KABK zeer origineel en goed verzorgd.

Koninklijke Academie van Beeldende Kunsten (Den Haag): De KABK krijgt al jaren alle lof. Met drie genomineerden die van de KABK afkomstig zijn kan dat dit jaar natuurlijk niet anders zijn. Wel blijft de jury bij haar constatering van vorige jaar dat er een niveauverschil is tussen de autonome en documentaire fotografie en de meer toegepaste fotografie.

AKV | St. Joost (Breda): Dit jaar geen genomineerden afkomstig van St. Joost. Helaas, zou ik bijna zeggen, want hierdoor lijkt het of de kwaliteit op St. Joost ernstig achter blijft bij de andere academies. Dat is niet zo. Het oordeel verdient daarom enige nuance. Er waren een aantal interessante projecten die in aanmerking kwamen voor nominaties maar in de vergelijking haalden zij de uiteindelijke selectie niet. Er waren dit jaar simpelweg geen uitschieters. De jury wil voor het beste gaan en geen democratische beslissing nemen door van elke academie een genomineerde te laten zien.

DE GENOMINEERDEN

Dan nu het werk van de genomineerden (in alfabetische volgorde):

Pieter van den Boogert (KABK): Het werk van Pieter kan jullie nauwelijks zijn ontgaan. Na de eindexamentoonstelling bijvoorbeeld al direct opgepikt door Vrij Nederland. Dit is niet verwonderlijk. Het omvangrijke project *What We Wear* kenmerkt zich door een grondige aanpak, zit goed in elkaar en is van een professionaliteit die je niet vaak tegenkomt bij mensen die net afstuderen. In *What We Wear* volgt Pieter de cyclus van onze kleding die in Azië wordt geproduceerd, in Europa op de markt wordt gebracht en uiteindelijk in Afrika als tweedehands kleding terecht komt. Met zijn project drukt Van den Boogert ons -we dragen allemaal kleding- met onze neus op de feiten: onze luxe staat niet los van de armoedige omstandigheden in de rest van de wereld.

Naast de kwaliteit van de foto's waardeert de jury de vernieuwende vorm waarin het project is gegoten. Een boek als leperello waardoor de voortgang van het verhaal wordt benadrukt. De samenwerking met grafisch ontwerper Teun van der Heijden mag daarom niet onbenoemd blijven.

Guus Kaandorp (KABK): Zijn project *I am not Young Enough to Know Everything* bestaat uit een verzameling van 12 boekjes die ook te presenteren is als een tentoonstelling in lijsten aan de muur. De boekjes lopen uiteen van een verzamelingen pretentieloze foto's van grote tenen (waarschijnlijk die van Guus zelf), nooduitgangen op de ring A10, De Isle of Mann en Fiat Panda's tot een enkel beeld van papegaaien in een boom. Voor elk boekje is een vorm gekozen die optimaal bij de foto's past. Er zit geen dwingend verhaal in de boekjes en ze hebben onderling niets met elkaar te maken. In de boekjes gaan de foto's samen met een beschrijvende tekst van het onderwerp. Het lijkt er op of Guus grip poogt te krijgen op de wereld door haar als een visuele encyclopedie te ordenen. Wellicht is hij geïnspireerd door de schrijver Geoge Perecs die net als hij geen lineaire verhalen vertelt maar experimenteert met vorm en veel over laat aan de lezer. Guus geeft de kijker de mogelijkheid de boekjes en de foto's kriskras te lezen en eigen verbanden te leggen.

Sanne Kabalt (HKU): In haar project *Dissimilitude* portretteerde Sanna Kabalt in zwart-wit twee jonge vrouwen over een langere periode. De presentatie van Sanne Kabalt was eenvoudig maar zeer prachtig. In een afgesloten ruimte kwamen de portretten als dia's in een rustig maar uitgebalanceerd ritme voorbij. Soms zag je er drie, soms een. Soms waren het drie foto's van dezelfde vrouw, soms kon je ze onderling vergelijken. Het werk laat zien hoe dezelfde persoon zo anders kan zijn en hoe verschillende vrouwen zo op elkaar kunnen lijken. Het werk gaat daarmee ook over het verstrijken van tijd. Het is daarnaast ook een onderzoek naar het genre van de portretfotografie. De jury hecht er waarde aan te benadrukken dat het werk beter tot zijn recht komt als diashow dan als boek.

Raoul de Lange (KABK): Als je de eindexamententoonstelling op de KABK hebt bezocht, kan *Mug Shots* je niet ontgaan zijn. Een beetje knullig ingerichte souvenirswinkel leek het, met producten waarop een abstract pixelpatroon terugkeerde. T-shirts, flyers, wijnflessen en bekers zijn allemaal bedrukt met dat mysterieuze patroon. Op de muur datzelfde pixelpatroon, groot geprojecteerd. En een grote rode knop die, als je er op drukte, het geheim prijs gaf. De pixelpatronen blijken een vertaling te zijn van de meest gruwelijke foto's van de slachtoffers van de Arabische lente. Deze foto's krijgen we in de conventionele media nauwelijks te zien. Vorige week was een uitzondering. Pagina groot was de foto van een ernstig gewonde Khadaffi. Meteen laaide de discussie weer op: kunnen wij hier wel mee geconfronteerd worden of willen wij al het geweld uit ons dagelijks bestaan wegfilteren? Dit is de essentie van het project van Raoul. Hij zoekt met zijn werk naar een nieuwe manier om deze gruwelijke beelden weer onderdeel te laten zijn van ons dagelijks leven.

Lotte Reimann (Rietveld): Lotte studeerde af met haar boek *Guffaw* waarin haar foto's gecombineerd worden met tekst. Ook in haar tentoonstelling is de tekst geïntegreerd en een visueel aantrekkelijk onderdeel van het werk als geheel. De stijl doet een beetje denken aan een *seventies* fotoroman maar gaat emotioneel veel verder. Haar directe, soms bijna rauwe beeldtaal levert een verhaal op waarop je de vinger niet helemaal kan leggen en waarvan je ook niet zeker weet of je het wel wilt lezen. Het gaat om de uitdrukken van een innerlijke wereld die te maken heeft met herinneringen uit de jeugd.

DE WINNAAR

Vorige jaar was de jury verdeeld over de winnaar. Dit jaar niet. Hoewel het werk van de genomineerden wat betreft invalshoek ver uiteen ligt was er wat ons betreft maar een winnaar mogelijk. Het project dat gewonnen heeft, stelt essentiële vragen over het functioneren van fotografie in de huidige beeldcultuur en de rol van fotojournalistiek, het gaat over het functioneren van de media maar bovenal over onze eigen betrokkenheid bij belangrijke gebeurtenissen in de wereld.

De winnaar van het Steenbergen Stipendium 2011 is Raoul de Lange.

ONDERTEKEND DOOR

Etta Meuter (Steenbergen Stichting)

Koen

Hauser

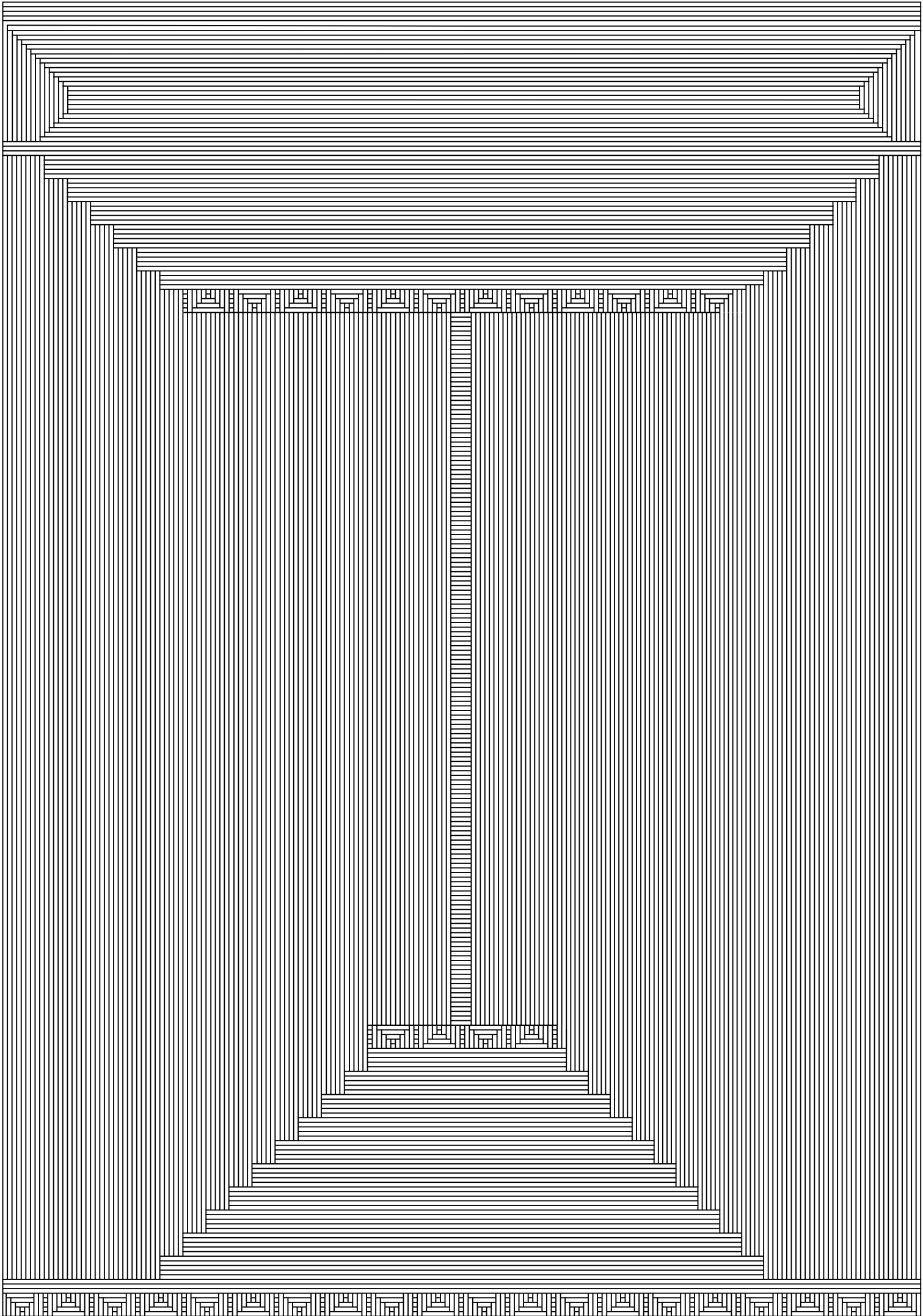
(jurylid)

Colette

Olof

(jurylid)

Kim Knoppers (juryvoorzitter)

STENDBOEN STENDBOEN

WINKAAS

- V2011 **RAOUL DE LANGE**, Den Haag
- 2010 **HRAIR SARKISSIAN**, Amsterdam
- 2009 **JORIS JANSEN**, Den Haag
- 2008 **MAGDALENA PILKO**, Den Haag
WILLEM POPELIER, Den Haag
- 2007 **BREGJE VAN DEN BERG**, Den Haag
MARK VINCENT HOUSTON, Amsterdam
- 2006 **CHRISTIAN VAN DER KOOY**, Den Haag
HANNAH HORSCH, Enschede
THIJS KOELINK, Utrecht
- 2005 **WYTSKE VAN KEULEN**, Breda
LINDA MARIA BIRBECK, Utrecht
- 2004 **YVONNE LACET**, Utrecht
ELZA JO VAN REENEN, Den Haag
- 2003 **MARCEL BORSTEN**, Utrecht
JAAP SCHEEREN, Breda
- 2002 **PETRA STAVAST**, Breda
HOLGER NIEHAUS, Enschede
- 2001 **MYNE SOE-PEDERSEN**, Amsterdam
JUDITH VAN IJKEN, Utrecht
- 2000 **KIM KRIJNEN**, Breda
HANNEKE FRANSSSEN, Breda
- 1999 **THOMAS SCHLIJPER**, Utrecht
- 1998 **ANDREA STULTIENS**, Utrecht

